# ROZHODNUTIE KOMISIE

## z 8. decembra 2005,

## ktorým sa udeľuje výnimka, o ktorú požiadalo Holandsko na základe smernice Rady 91/676/EHS o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov

*[oznámené pod číslom K(2005) 4778]*

**(Iba holandský text je autentický)**

(2005/880/ES)

KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva,

so zreteľom na smernicu Rady 91/676/EHS z 12. decembra 1991 o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov [1], a najmä na odsek 2 písm. b) jej prílohy III,

keďže:

(1) Ak sa množstvo hnoja, ktoré má členský štát v úmysle každoročne použiť na jeden hektár, líši od množstva uvedeného v úvodných vetách odseku 2 a v písmene a) prílohy III k smernici 91/676/EHS, musí sa toto množstvo stanoviť tak, aby neovplyvnilo dosiahnutie cieľov uvedených v článku 1 uvedenej smernice, a musí byť odôvodnené na základe objektívnych kritérií, ako sú napríklad v tomto prípade dlhé obdobia rastu a plodiny s vysokou absorpciou dusíka.

(2) Dňa 8. apríla 2005 Holandsko predložilo Komisii žiadosť o výnimku podľa písmena b) ods. 2 prílohy III k smernici 91/676/EHS.

(3) Požadovaná výnimka sa týka zámeru Holandska povoliť použitie 250 kg dusíka na jeden hektár ročne z maštaľného hnoja v poľnohospodárskych podnikoch najmenej so 70 % pastvín. Táto žiadosť o výnimku sa týka približne 25 000 poľnohospodárskych podnikov v Holandsku a približne 900 000 hektárov.

(4) Holandské právne predpisy na implementáciu smernice 91/676/EHS boli prijaté a uplatňujú sa rovnako na požadovanú výnimku.

(5) V holandských právnych predpisoch na implementáciu smernice 91/676/EHS sú obsiahnuté normy na použitie dusíka aj fosforečnanu. Prostredníctvom noriem na použitie fosforečnanu sa má dosiahnuť rovnováha v hnojení fosforečnanmi do roku 2015.

(6) Holandsko sa zaoberalo otázkou nadbytku živín z hnoja a minerálnych hnojív prostredníctvom viacerých nástrojov politík a v období rokov 1992 – 2002 znížilo počet dobytka o 17 %, ošípaných o 14 %, oviec a kôz o 21 %. V období rokov 1985 – 2002 sa množstvo dusíka v hnoji znížilo o 29 % a množstvo fosforu o 34 %. V období rokov 1992 – 2002 sa nadbytok dusíka znížil o 25 % a nadbytok fosforu o 37 %.

(7) Údaje o kvalite vody ukazujú klesajúcu tendenciu koncentrácie dusičnanov v podzemných vodách, ako aj koncentrácie živín (vrátane fosforu) v povrchových vodách.

(8) Technické a vedecké dokumenty predložené v holandskom oznámení ukazujú, že navrhnuté množstvo 250 kg dusíka na hektár ročne z hnoja dobytka v poľnohospodárskych podnikoch najmenej so 70 % pastvín je zlučiteľné s dosiahnutím úrovne 11,3 mg/l dusíka (zodpovedá 50 mg/l $NO_3$) vo vode vo všetkých typoch pôdy a približne nulového nadbytku fosforu v podmienkach optimálneho riadenia.

(9) Predložené technické a vedecké dokumenty ukazujú, že navrhnuté množstvo 250 kg dusíka na hektár ročne z hnoja dobytka v poľnohospodárskych podnikoch najmenej so 70 % pastvín je odôvodnené na základe objektívnych kritérií, ako je napríklad dlhé obdobie rastu a plodiny s vysokou absorpciou dusíka.

(10) Komisia sa preto domnieva, že množstvo hnoja, ktoré požaduje Holandsko, neovplyvní dosiahnutie cieľov stanovených v smernici 91/676/EHS, s výhradou splnenia určitých prísnych podmienok.

[1] Ú. v. ES L 375, 31.12.1991, s. 1. Smernica zmenená a doplnená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 (Ú. v. EÚ L 284, 31.10.2003, s. 1).

(11) K týmto podmienkam patrí vypracovanie individuálnych plánov hnojenia pre jednotlivé poľnohospodárske podniky, zaznamenávanie postupov hnojenia prostredníctvom evidencie hnojenia, pravidelná analýza pôdy, zelená pokrývka v zime po kukurici, osobitné ustanovenia o orbe trávy, nepoužívanie hnoja pred orbou trávy a úprava hnojenia s cieľom vziať do úvahy podiel strukovín. Cieľom týchto ustanovení je zabezpečiť hnojenie založené na potrebách plodín, ako aj zníženie a prevenciu úniku dusíka do vody.

(12) S cieľom zabrániť tomu, aby uplatňovanie požadovanej výnimky viedlo k intenzifikácii plodín, príslušné orgány by mali zabezpečiť, aby produkcia hnoja neprekročila úroveň z roku 2002, pokiaľ ide o straty dusíka a fosforu, v súlade s akčným programom, ktorý má Holandsko implementovať.

(13) Požadovaná výnimka by sa mala zodpovedajúcim spôsobom schváliť.

(14) Toto rozhodnutie by sa malo uplatňovať v spojitosti s akčným programom Holandska na roky 2006 až 2009.

(15) Opatrenia stanovené v tomto rozhodnutí sú v súlade so stanoviskom Výboru pre dusičnany, zriadeného podľa článku 9 smernice 91/676/EHS,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

*Článok 1*

Výnimka, o ktorú požiadalo Holandsko listom z 8. apríla 2005 na účely povolenia vyššieho množstva maštaľného hnoja, ako je množstvo stanovené v úvodných vetách a písmene a) ods. 2 prílohy III k smernici 91/676/EHS, sa udeľuje s výhradou splnenia podmienok ustanovených v tomto rozhodnutí.

*Článok 2*

**Vymedzenie pojmov**

Na účely tohto rozhodnutia platí toto vymedzenie pojmov:

a) „poľnohospodárskymi podnikmi s pastvinami“ sa rozumejú podniky, v ktorých tráva tvorí 70 % a viac z plochy vhodnej na použitie hnoja;

b) „pasúcimi sa hospodárskymi zvieratami“ sa rozumie dobytok (s výnimkou jatočných teliat), ovce, kozy a kone, osly, jelenia zver a vodné byvoly;

c) „poľnohospodárskou pôdou“ sa rozumie plocha, ktorú vlastní, prenajíma alebo spravuje poľnohospodár na základe inej individuálnej písomnej zmluvy a za ktorú má priamu správnu zodpovednosť;

d) „trávou“ sa rozumie plocha s trvalou pastvinou alebo dočasnou pastvinou, keď je plocha zarastená trávou kratšie ako štyri roky.

*Článok 3*

**Rozsah pôsobnosti**

Toto rozhodnutie sa uplatňuje na individuálnom základe a za podmienok stanovených v článkoch 4, 5 a 6 na poľnohospodárske podniky s pastvinami.

*Článok 4*

**Ročné povolenie a záväzok**

1. Poľnohospodári, ktorí chcú využiť výnimku, predkladajú žiadosť o výnimku raz za rok príslušným orgánom.

2. Spolu s každoročnou žiadosťou, ktorá sa uvádza v odseku 1, sa písomne zaviažu splniť podmienky ustanovené v článkoch 5 a 6.

3. Príslušné orgány zabezpečia, aby sa všetky žiadosti o výnimku a evidencie hnojenia predkladali na správnu kontrolu. Keď kontrola žiadostí uvedených v odseku 1, vykonaná vnútroštátnymi orgánmi, preukáže, že podmienky ustanovené v článkoch 5 a 6 nie sú splnené, žiadateľ je o tom informovaný. V takomto prípade sa žiadosť považuje za zamietnutú.

*Článok 5*

**Žiadosť o hnoj a iné hnojivá**

1. Množstvo maštaľného hnoja pochádzajúceho z pasúcich sa hospodárskych zvierat, ktoré sa každoročne používa na pôdu v poľnohospodárskych podnikoch s pastvinami, vrátane hnoja samotných zvierat, neprekročí množstvo hnoja s obsahom 250 kg dusíka na hektár za podmienok ustanovených v odsekoch 2 až 7.

2. Celkové množstvo obsiahnutého dusíka je v súlade s potrebami konkrétnej plodiny prijímať určité živiny a s potenciálom pôdy tieto živiny dodávať.

3. Každý poľnohospodársky podnik zostaví plán hnojenia, v ktorom sa opisuje striedanie plodín na poľnohospodárskej pôde a plánované použitie hnoja a dusíkatých a fosforečných hnojív. Tento plán je v poľnohospodárskom podniku dostupný najneskôr do 1. februára.

Plán hnojenia obsahuje:

a) počet hospodárskych zvierat, opis maštalí a systému ustajnenia vrátane dostupnej skladovacej kapacity hnoja;

b) výpočet množstva dusíkatého hnoja (mínus úbytok v maštaliach a pri skladovaní) a fosforečného hnoja vyprodukovaného v poľnohospodárskom podniku;

c) striedanie plodín a plocha na každú plodinu vrátane situačného náčrtu umiestnenia jednotlivých polí;

d) predvídateľné požiadavky plodín na dusík a fosfor;

e) množstvo a typ hnoja, ktorý sa dodá zmluvným stranám a ktorý sa nepoužil na poľnohospodárskej pôde;

f) množstvo dovezeného hnoja, ktorý sa použil na poľnohospodárskej pôde;

g) výpočet podielu mineralizácie organickej látky, strukovín a atmosférického spadu, ako aj množstva dusíka prítomného v pôde v čase, keď ho plodina začína využívať vo významnej miere;

h) použitie dusíka a fosforu pochádzajúcich z hnoja na každom poli (parcely poľnohospodárskeho podniku homogénne z hľadiska plodiny a typu pôdy);

i) použitie dusíka a fosforu s chemickými a inými hnojivami na každom poli;

j) výpočty na posúdenie súladu s normami týkajúcimi sa používania dusíka a fosforu.

Plány sa zrevidujú najneskôr do siedmich dní po uskutočnení akýchkoľvek zmien v poľnohospodárskych postupoch, aby sa zabezpečil súlad plánov s príslušnými poľnohospodárskymi postupmi.

4. Každý poľnohospodársky podnik vedie evidenciu hnojenia. Evidencia sa predkladá príslušnému orgánu za každý kalendárny rok. Evidencia obsahuje:

a) osevné plochy;

b) počet a druh hospodárskych zvierat;

c) produkciu hnoja na každé zviera;

d) množstvo hnojív, ktoré poľnohospodársky podnik doviezol;

e) množstvo hnoja, ktoré sa z poľnohospodárskeho podniku vyviezlo, a jeho príjemcov.

5. Každý poľnohospodársky podnik s pastvinami, ktorý využil individuálnu výnimku, súhlasí s kontrolou použitia hnojiva a evidencie hnojenia.

6. Pravidelná analýza koncentrácie dusíka a fosforu v pôde sa vykoná v každom poľnohospodárskom podniku, ktorý využíva individuálnu výnimku, aspoň raz za štyri roky pre každú homogénnu oblasť poľnohospodárskeho podniku z hľadiska striedania plodín a vlastností pôdy.

Analýza koncentrácie dusíka, pokiaľ ide o minerálny dusík a parametre na posúdenie podielu dusíka na mineralizácii organickej látky, sa vykoná po orbe pastvín pre každú homogénnu oblasť poľnohospodárskeho podniku.

Pokiaľ ide o analýzy uvedené v prvom a druhom pododseku, vyžaduje sa minimálne jedna analýza na 5 hektárov pôdy.

7. Hnoj sa nesmie rozmetávať na jeseň pred osevom trávy.

*Článok 6*

**Pôdna pokrývka**

1. Na 70 % alebo ešte väčšej ploche vhodnej na použitie hnoja v poľnohospodárskych podnikoch sa pestuje tráva. Poľnohospodári, ktorí využívajú individuálnu výnimku, vykonávajú tieto opatrenia:

a) na piesočnatej a sprašovej pôde sa tráva a iné plodiny zabezpečujúce pôdnu pokrývku počas zimy pestujú po kukurici s cieľom výrazne znížiť priesakový potenciál;

b) medziplodiny sa nebudú orať pred 1. februárom s cieľom zabezpečiť trvalé rastlinné pokrytie ornej oblasti na kompenzovanie jesenného úbytku dusíkatých látok z pôdneho podložia a na obmedzenie úbytkov v zimnom období;

c) tráva na piesočnatej a sprašovej pôde sa orie na jar;

d) po orbe trávy na všetkých druhoch pôdy okamžite nasledujú plodiny vyžadujúce vysoké dávky dusíka a hnojenie sa zakladá na analýze pôdy týkajúcej sa minerálneho dusíka a iných parametrov, ktoré slúžia ako ukazovatele odhadu uvoľňovania dusíka pochádzajúceho z mineralizácie organickej látky v pôde;

e) ak striedanie plodín zahŕňa strukoviny alebo iné rastliny, ktoré zadržiavajú dusík zo vzduchu, zníži sa zodpovedajúcim spôsobom použitie hnojiva.

2. Odchylne od písmena c) je orba trávy povolená na jeseň kvôli výsadbe cibuliek kvetín.

*Článok 7*

**Opatrenia na produkciu hnoja**

Vnútroštátne orgány zabezpečia, aby produkcia hnoja neprekročila z hľadiska hodnoty dusíka a fosforu úroveň z roku 2002.

*Článok 8*

**Monitorovanie**

1. Mapy znázorňujúce percentuálny podiel poľnohospodárskych podnikov s pastvinami, percentuálny podiel hospodárskych zvierat a percentuálny podiel poľnohospodárskej pôdy, na ktoré sa vzťahuje individuálna výnimka v každej obci, zostaví príslušný orgán a každoročne sa aktualizujú.

Tieto mapy sa každoročne predkladajú Komisii, po prvýkrát v druhom štvrťroku 2006.

2. Vytvorí sa a udržiava monitorovacia sieť na odoberanie vzoriek pôdnej vody, vodných tokov a plytkých podzemných vôd, ktorú tvoria monitorovacie stanice v rámci výnimky.

Monitorovacia sieť, ktorú tvorí najmenej 300 poľnohospodárskych podnikov využívajúcich individuálne výnimky, je reprezentatívna pre každý typ pôdy (ílovitá, rašelinová, piesočnatá a piesočnato-sprašová), postupy pri hnojení a striedanie plodín. V období uplatňovania tohto rozhodnutia sa zloženie monitorovacej siete nemení.

3. Na základe prieskumu a nepretržitého rozboru živín sa získavajú údaje o využívaní miestnej pôdy, striedaní plodín a poľnohospodárskych postupoch uplatňovaných v poľnohospodárskych podnikoch využívajúcich individuálne výnimky. Tieto údaje možno použiť pri modelových výpočtoch množstva vylúhovaných dusíkatých látok a úbytkov fosforu z polí, kde sa na hektár ročne používa až 250 kg dusíka obsiahnutého v hnoji pasúcich sa hospodárskych zvierat.

4. Plytké podzemné vody, pôdna voda, drenážna voda a vodné toky v poľnohospodárskych podnikoch, ktoré patria do monitorovacej siete, poskytujú údaje o koncentrácii dusičnanov a fosforu vo vode, ktorá odteká z koreňovej časti a dostáva sa do systému podzemnej a povrchovej vody.

5. Posilnené monitorovanie vody sa zameriava na poľnohospodárske povodia v piesočnatých pôdach.

*Článok 9*

**Kontroly**

1. Príslušný vnútroštátny orgán vykoná správne kontroly týkajúce sa všetkých poľnohospodárskych podnikov využívajúcich individuálnu výnimku na posúdenie súladu s maximálnym množstvom 250 kg dusíka na hektár ročne z hnoja pasúcich sa hospodárskych zvierat s celkovými normami použitia dusíka a fosforu a podmienkami využívania pôdy.

2. Program inšpekcií sa zostavuje na základe analýzy rizika, výsledkov kontrol z predošlých rokov a výsledkov všeobecných náhodných kontrol týkajúcich sa právnych predpisov, ktorými sa implementuje smernica 91/676/EHS.

Osobitné inšpekcie sa zamerajú najmenej na 5 % poľnohospodárskych podnikov, ktoré využívajú individuálnu výnimku týkajúcu sa využívania pôdy, počtu hospodárskych zvierat a produkcie hnoja.

Inšpekcie na mieste sa vykonajú najmenej v 3 % poľnohospodárskych podnikov v súvislosti s podmienkami stanovenými v článkoch 5 a 6.

*Článok 10*

**Podávanie správ**

1. Príslušný orgán predkladá každoročne výsledky monitorovania Komisii spolu so stručnou správou o hodnotiacom postupe (kontroly na úrovni poľnohospodárskych podnikov vrátane informácií o nevyhovujúcich poľnohospodárskych podnikoch, ktoré spočívajú na výsledkoch správnej kontroly a inšpekcie na mieste) a o vývoji kvality vody (na základe sledovania lúhovania pôdy okolo koreňových častí, kvality povrchovej/podzemnej vody a modelových výpočtov).

Prvá správa sa odovzdá do marca 2007 a následne každý rok do marca 2008, 2009 a 2010.

2. Správa okrem údajov uvedených v odseku 1 obsahuje:

a) údaje o hnojení vo všetkých poľnohospodárskych podnikoch, ktoré využívajú individuálnu výnimku;

b) tendencie v počte hospodárskych zvierat pre každú kategóriu hospodárskych zvierat v Holandsku a v poľnohospodárskych podnikoch, ktoré využívajú výnimku;

c) tendencie vo vnútroštátnej produkcii hnoja, pokiaľ ide o dusík a fosfor v hnoji;

d) súhrn výsledkov kontrol súvisiacich s koeficientmi výkalov pre hnoj ošípaných a hydiny na vnútroštátnej úrovni.

3. Takto dosiahnuté výsledky Komisia vezme do úvahy, pokiaľ ide o prípadné nové žiadosti o výnimku od holandských orgánov.

4. Príslušný orgán každoročne pripravuje a predkladá Komisii správu o hnojení a výnose pre jednotlivé druhy pôdy a plodín s cieľom poskytnúť údaje o riadení poľnohospodárskych podnikov s pastvinami, na ktoré sa uplatňuje výnimka, a o dosiahnutej úrovni optimalizácie riadenia.

*Článok 11*

**Uplatňovanie**

Toto rozhodnutie sa uplatňuje od 1. januára 2006.

Stráca účinnosť 31. decembra 2009.

*Článok 12*

Toto rozhodnutie je určené Holandskému kráľovstvu.

V Bruseli 8. decembra 2005

*Za Komisiu*

Stavros DIMAS

*člen Komisie*